

Aastaaruanne 2015

Raamatukogu nimi:

Tapa linnaraamatukogu struktuuriüksus

Saksi raamatukogu

<http://saksi.tapa.lib.ee>

Elanike arv: 457

1. Põhilised tegevussuunad

Kui sada aastat tagasi oli massilise rahvaraamatukogude loomise üheks põhjuseks kogu maailmast tuleva info rahvale kättesaadavaks tegemine, siis praegu on minu arvates rahvaraamatukogude üheks eesmärgiks aidata suurest infotulvast õiget leida, samuti kohaliku kultuuripärandi kogumine, säilitamine ja eksponeerimine. Sellest lähtudes juhendus Saksi raamatukogu 2015. aastal vabariigi valitsuse tegevusprogrammi punktist 15.19. – „Väärtustada Eesti ajalugu puudutavat siseriiklikku ja rahvusvahelist teavitustööd, kaasates selleks kolmanda sektori mäluasutusi“ ja punktist 4.24. – „Laiendada infotehnoloogia võimalusi tutvustavat ja kasutusoskusi arendavat täiendõpet ja tugiteenuseid, et ka suurem osa vanemaealistest saaks e-teenuste kasutajaks ning mittekasutajad osa e-teenuste võimalustest“ ning kultuuriministeeriumi strateegilise arengukava 1. teemast – „Kujundada loovust väärtustav ühiskond, hoides ja edendades eesti rahvuslikku identiteeti, uurides, talletades ja kandes edasi kultuurimälu ...“. Teemade põhisuundadeks on kohaliku kultuuripärandi kogumine ja eksponeerimine kaasates kohalikku elanikkonda.

Nagu eelmiselgi aastal, osutasin põhilist tähelepanu peredele. Kodupaika tutvustavatel ekskursioonidel käidigi peredega.

Eriliselt märkimisväärt:

1. Kodukohta tutvustavad ekskursioonid ümberkaudsetele küladele (Moe, Lokuta, Saiakopli, Saksi, Vahakulmu, Imastu) ja samas sai tutvustada raamatukogus kahte suurt näitust – „Eduard Vilde 150“ ja Ilme Loik-Pärnoja „Eestimaa lõuendil ja portselanil“.
2. Raamatukogumaja sai suvel uue välisilme ja raamatukogusse paigaldati uus küttesüsteem.
3. Koostöö Imastu kool-koduga – erivajadustega inimestega lähemalt tutvumine, koos lugemine, pildiraamatute vaatamine, uued lugejad nii kool-kodu töötajate kui ka elanike hulgast jpm.
4. Koostöö Estonian Spirit OÜ juhtkonnaga (luba korraldada tasuta ekskursioone kohalikele elanikele Moe tehas-muuseumi territooriumil).

Muusika-aasta raames tutvustasin heliloojaid, kellel oli 2015. aastal tähtpäev ja kelle perekond on seotud kirjandusega. Väljapanekute juures oli ka võimalus kuulata nende muusikat.

1. Albert Uustulnd – 90. sünniaastapäev. Kirjanik ja eesti rahva hulgas hinnatud laulude viiside ja sõnade autor. Vanem poeg Lembit on samuti kirjanik, noorem poeg Meelis kirjutab luuletusi ja lauludele sõnu.
2. Veljo Tormis – 85. Naise Lea Tormise kaudu seotud kirjanike Rummode perega.
3. Ernst Enno – 140. Tema luuleloomingut on viisistanud mitmed heliloojad. Lähem tutvustus toimus 28.09.2015, kui tähistasime korraga õpetajate-, eakate- ja muusikapäeva.

Järgmisel aastal peaks raamatukogu ja selle teenuseid rohkem reklaamima, koguma edasi koduloolist materjali kaasates protsessi rohkem kohalikke elanikke.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude tegevust reguleerivad dokumendid ja nõukogud:

Tapa Linnaraamatukogu arengukava 2015–2020 võeti vastu okt 2015 ja Tapa Valla arengukava 2015–2025 kehtib alates detsembrist 2015. a – nendes kajastub ka Saksi raamatukogu areng.

2.2 Eelarve

Eelarvega tegeleb Tapa Linnaraamatukogu.

2.3 Raamatukogudevõrgu struktuur

Tapa Linnaraamatukogu struktuuriüksus.

2.4 . Personali koosseis, juhtimine ja areng

1 täiskohaga raamatukoguhoidja.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest (erialane nõustamine ja raamatukogutöötajate täienduskoolituse korraldamine)

Tabel 3

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundi-de arv (koolituse pikkus)	Koolituseks kulutatud
Saksi raamatukogu	2	7	

Tabel 4

Koolituse teema	Korraldaja	Osavõtjate arv
Eduard Vilde 150	LVKRR	1
Kultuurilooline aktiivõpe muuseumikeskkonna näitel	LVKRR	1

Tabelis 5 näidata vaid koolitused, millel osalemise kohta saadakse vastav tõend või tunnistus. Mitte märkida tabelisse 5 osalemist nn infopäevadel, kus arutate raamatukogu sisekorralduslikke asju, programmiga seotud probleeme vms.

Läbitud ka Viru instituudi poolt korraldatud 4 tunnine seminar Väike-Maarjas koduloo-uurimise teemadel.

2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised:

Avalikke esinemisi ei toimunud.

2.4.3 Erialahariduse omandamine

Erialaharidust juurde ei omandanud.

2.4.4 Töötajate tunnustamine

Ametlikke tunnustusi polnud.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

2.5.1 Haldustegevuse üldisloomustus. Raamatukogu ruumid ja asukoht

Raamatukogu ruumid, fondi paigutus ja asukoht on jäänud samaks.

Tabel 5

Raamatukogu nimi	Vajadused	Teostatud tööd (2015)	Plaan (arengukavast aasta vms)
Saksi raamatukogu	Põrandakatte vahetus	Värvitud välisseinad Renoveeritud aknaid soojapidavamaks Vahetatud küttesüsteem Juurde saadud uusi riioleid	

Millistes raamatukogudes ei ole tagatud juurdepääs liikumispuudega inimesele?

Tabel 6

Raamatukogu nimi	Vajadused	Teostatud tööd (2015)	Plaan (arengukavast aasta vms)
Saksi raamatukogu	Vajadus olemas		

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

IT-valdkonnas toimub pidev areng. Uuendused ja täiendused raamatukoguprogrammis RIKS.

2.7 Raamatukogude koostöö.

Töö koordineerimine ja koostöösuhted:

2.7.1 kohalikul tasandil

- Tapa valla raamatukogudevaheline laenus (SSL) – 525 teavikut sisse ja 26 teavikut välja.
- Kohalike elanike annetatud ajakirjade laenutamine.
- Tapa linnaraamatukogu igakülgne abi SSL-i ja uute raamatute ja näituste kohaletoimetamisel (näiteks näituse „Eduard Vilde 150“ laenamine Väike-Maarja vallaraamatukogust), Ilme Loigu keraamika müügi korraldamisel.
- Giiditeenuste osutamine Moe tehas-muuseumile.
- Koostöö kunstnik-keraamik Ilme Loik-Pärnojaga.
- Ekskursiooni „Edgar Kase radadel“ õnnestumisele aitasid kaasa Tapa linnaraamatukogu bussi organiseerimisel, lasteosakonnast Ave Fohs kirjaniku fotograafi ja loodusmehe eluloolise materjali tutvustamisel, Nao küla põliselanikud Maie Pent ja Lea Kaugerand, Anne Raava, Ambla kohvik „Kirsimari“ ning kirjanik Maimu Berg.
- Koostöö Imastu kool-koduga.
- Koostöö Vahakulmu lasteaiaga.
- Koostöö ansamblitega „Vana hõbe“ ja „Valged roosid“.
- Koostöö rahvatantsurühmaga „Eideratas“.
- Mentoriks Mia Martina Peilile koduloolise uurimustöö tegemisel Lokuta küla kohta.
- Koostöö Moe külaseltsiga

Raamatukogu vahendajana:

Sotsiaalküsimused sotsiaaltöötajale Sirje Salurale.

Majandusküsimused Tapa vallale.

Kohaliku jõusaali või noortekeskusega seotud küsimused Tiina Talvikule.

Eakate klubi „Meelespea“ aruannete koostamine Lääne-Virumaa pensionäride ühendusele.

2.7.2 riiklikul tasandil

- Jätkuv koostöö Eesti Kirjandusmuuseumiga.
- Alustatud koostööd Eesti Teatri- ja muusikamuuseumiga.

2.7.3 rahvusvahelisel tasandil.

Rahvusvahelisel tasandil koostööd ei ole olnud.

3. Kogud**Komplekteerimise põhimõtted (tasakaal) ja uuendused (sh e-teavikud)**

Saadud teavikute hulk on eelmise aastaga võrreldes veidi kasvanud – 2014. aastal 210 eksemplari 2015. aastal 224 eksemplari, sellest 2 auvist.

Annetuste osakaal kogude juurdekasvust on 30 eksemplari (2014. a – 25). Annetuste hulgas on Imbi Tombergi kogutud materjalid oma isast Lui Lätist ning Saksi raskestikasvatatavate tütarlaste koolist ja Kaleph Jõulu materjalid Lokuta külast. Lisaks eelmisele kohalike elanike annetatud ajakirjad Jalka, Anne ja Stiil aastakäiguna, Kroonika, Naistelehe, Mari ja Hello üksiknumbrid.

Kogude kasutatavus on vähenenud. Endiselt on kõige rohkem laenutatud ilukirjandust – 2852 korral, järgneb perioodika 1724. Aimekirjandust on laenutatud 1096 korral. Laenutamine jaguneb nii sooliselt kui vanuseliselt. Mehed on meie piirkonnas huvitatud ajaloost, kriminalistikast ja fantastikast, naised loevad rohkem ajaviiteromaane, käsitöö-ajakirju, eluloo- ja kodu-uurimuslikke raamatuid.

2015. aastal on tulnud Saksi raamatukogusse uus lugejate sihtrühm Imastu kool-kodust – vaimse puudega inimesed. Nad laenutavad peamiselt muinasjuturaamatuid, nooremale vanuserühmale mõeldud raamatuid loomadest ja talutöödest. Perega ja lastega seotud lasteraamatuid nad eriti lugeda ei taha. Kahjuks ei ole Eestis keegi sellele sihtrühmale raamatuid kirjutanud. Need raamatud võiksid tutvustada vaimse puudega inimeste elu maarjakülades ja kool-kodudes, oleksid rohke pildimaterjaliga ja suurte tähtedega.

Komplekteerimisega tegeleb Tapa linnaraamatukogu.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Lugejate rahulolu uuringu korraldas Tapa linnaraamatukogu. Saksi raamatukogu kohta käivad tulemused olid positiivsed. Külastajad jäid teenindusega rahule. Mõned soovisid, et raamatukogu oleks avatud ka ühel puhkepäeval.

Kõige rohkem kasutatakse raamatukogu info saamiseks. Võrreldes eelmise aastaga, on infopäringute arv jäänud samaks. Tagastamistähtaaja pikendamiseks kasutatakse kõige rohkem telefoni.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

AIP-i kasutamine on veelgi vähenenud. Põhiliselt kasutatakse seda arvete maksmisel ja info otsinguks.

4.2 Raamatukogu kasutamine

Lugejate arv on veidi suurenenud Imastu kool-kodust saadud uute lugejate arvelt, kuid piirkonna elanike arv on vähenenud. Lahkunud on lastega perekonnad, sellest tuleneb ka noorte inimeste ja laste laenutuste ja külastuste vähenemine. Vanemaaliste laenutused on samuti vähenenud. Kurdetakse, et raske on pakse kriitpaberil raamatuid lugeda. Kui üle 80-aastased laenavad korraga 2–3 raamatut, siis nooremana laenasid nad 4–5 raamatut.

Kohalkasutuste arv on samuti vähenenud, sest seda teenust on üha vähem vaja seoses elanikkonna „NUTIfitseerumisega“.

Külastuste arv suurenes alates sügisest eriti laste osas, sest lahkusid piirkonnast ühiselu reegleid eiravad külastajad.

Tabel 7

Raamatukogu	Lugejad 2014	Lugejad 2015	Muutus (+-)	Laenut-d 2014	Laenut-d 2015	Muutus (+-)
Saksi rk	178	184	+6	6423	5784	-639

Laenutuste osas palun kirjutage kokku kõik laenutused, ka kohalkasutuse laenutused

Tabel 8

Raamatu-kogu	Külastused 2014	Külastused 2015	Muutus (+-)	Virtuaalkülast. 2014	Virtuaalkülast. 2015	Muutus (+-)
Saksi rk	3397	3342	-55	11	5	-6

4.3 RVL teenindus

RVL teenust pole olnud vaja 2015. aastal kasutada. Soovitud teavikud on saadud SSL-i kaudu.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

LISA 2 Laste-ja noortekirjanduse nimetused ja eksemplarid 2015

4.4.2 Raamatukogu kasutamine

Tabel 9

Rmtk	Lug-d 2014	Lug-d 2015	Muutus (+-)	Külast-d 2014	Külast-d 2015	Muutus (+-)	Laenut 2014	Laenut 2015	Muutus (+-)
Saksi rk	47	45	-2	1093	822	-271	710	500	-210

4.4.3 Lasteteenindus sh laste lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Sisuline hinnang, võrdlus, analüüs.

2015. aastal oli plaanis lapsi ja noori tutvustada kodu-uurimise ja selle teemaliste raamatutega, samuti Pille Ernesaksa „Laulupeo värviraamatuga“. Sel aastal ei ole lastele eraldi lugemistunde või üritusi planeeritud. Laste lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine on toimunud igapäevatöö

käigus. Palju on tegeldud kohaliku suurpere (10 last) lastega. Nad tulevad raamatukokku tavaliselt 5-6kesi. Tegelustega liituvad ka teised lapsed. Nii oleme läbi lugenud „Armastatud muinaslood“, värvunud paljundatud pilte raamatust „Laulupeo värviraamat“ ja vestelnud laulupeost, kuulanud muusikat ning laulnud laule „Meie lapse lauluraamatust“, mänginud noortega lauamängu „Tunne Tapa valda“.

Imastu kool-kodu elanikke võib samuti lasteteeninduse alla liigitada, kuigi nad on täiskasvanud. Nende lugemisharjumusi tuleb samuti kujundada ja arendada. Nad laenutavad nooremale astmele mõeldud lasteraamatuid. Ettelugemispäeval kuulasime plaadilt „Lugudega läbi Euroopa“ rootsi muinasjuttu „Naelasupp“ ja taani muinasjuttu „Kaks sõpra“ (vt ka 3).

Kuigi tabelist näeme, et laste laenutuste arv on vähenenud, on lasteraamatuid laenutatud rohkem kui 2014. aastal, sest lasteraamatuid laenutavad kool-kodu elanikud, mitu vanavanemat oma lastelastele, kui nad külla tulevad, ning suurpere isa. Isa põhjenduseks on, et nii on tal täpne ülevaade lastele laenutatud raamatutest.

4.4.4 Laste üritused.

Tabel 10

Ürituse nimi/sisu	Sihtrühm	Osalejate arv
Kodu-uurimuslikud ekskursioonid:		
1. külade kaupa koos peredega	Pered	39 last
2. klassiga	7. klass	27 last

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 11

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus			

Koduteenindust viivad läbi sotsiaaltöötaja või abivajaja sugulased ja tuttavad.

4.6 Raamatukogu kultuurikeskusena

Sellelgi aastal tõin Moe muuseumile giiditeenust osutades ekskursandid ka raamatukokku näituse vaatama. Nii tutvus Teatri- ja Muusikamuuseumi, Tartu Ülikooli keemialabori, Kunstiakadeemia, Tartu kunstikooli, jt asutuste ning piirkondade rahvas Väike-Maarja valla raamatukogu poolt koostatud näitusega „Eduard Vilde 150“ ja Ilme Loigu näitusega „Eestimaa lõuendil ja portselanil“.

Üritustest väärib märkimist **21. mail** toimunud kirjanduslik ekskursioon „**Edgar Kase** radadel“ ning eakate-, õpetajate- ja muusikapäeva tähistamine **28. septembril**. Samas ka **Ilme Loik-Pärnoja** näituse avamine, **Ilme Loik-Pärnoja** keraamika müügi organiseerimine Tapa kultuurikeskuses ja Tapa linnaraamatukogus **2. detsembril**.

Raamatuklubiga toimus neli kokkusaamist:

1. „Maimu Berg 70“ **25. mail**
2. „Eduard Vilde 150“ **15. juulil**
3. „1944“ E. Nüganeni filmi vaatamine **15. augustil**
4. „Muusika-aasta ärasaatmine“ **30. detsembril**

Väljapanekud:

Jaauar-veebbruar – „Isa ja pojad Uustulndid“

Märts-aprill – „Tormis ja Rummod“

September – „Agatha Christie – maailma loetuim kirjanik 20. sajandil“

Peamised koostööpartnerid (vt 2.7.1).

Tabel 13

Raamatukogu nimi	Näitused/virtuaalnäitused, väljapanekud	Üritused	Üritustel osale- nute arv
Saksi rk	5	8	527

Muud tegevused

	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Teenused teistele asutustele – giiditeenus Estonian Spirit OÜle	Üks kuni kaks korda kuus	200–250

Andmed ei kajastu Saksi raamatukogu ürituste ja külastuste arvus, sest osavõtjad pole külastanud raamatukogu.

Lõimumistegevust ei ole toimunud, sest lõimujad puuduvad.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

Kasutajakoolitused arvukselt

Tabel 14

Raamatukogu	Rühmakoolituste arv		Osalejate arv		Individaalkoolituste arv		Osalejate arv	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Saksi rk	2	4	11	45	0	2	0	7

Kasutajakoolituse peamiseks sihtrühmadeks olid Imastu kool-kodu ja Vahakulmu lasteaia õpetajad ja lapsed. Neile on tutvustatud uuemat lastekirjandust, mida saab laenutada Saksi raamatukogust, samuti Apollo kataloogide tutvustus.

Peamised teemad lastele:

- Juba tuttav RIKSWEB-i kasutamine
- Ajakirjade järjestamine kuude kaupa (kuude nimetused ja jrk)

Imastu kool-kodu elanikele:

- Raamatukoguga tutvumine
- Raamatute märgistamisega tutvumine

Individaalkoolitusi tuleb teha pidevalt. Kahjuks ei ole neid eraldi üles märkinud.

Peamised teemad:

- Digitaalsed pangateenused
- Avalduste ja aruannete koostamine
- Eesti Energia digitaalsed teenused
- Tuludeklaratsioon
- Õnnitluskaartide vormistamine
- CD-de ja motivatsioonikirjade koostamine jm

4.8 Raamatukoguteenuse turundus

Peamised kanalid raamatukoguteenuste tutvustamiseks on Tapa linnaraamatukogu koduleht www.tapa.lib.ee, RIKSWEB (<http://riksweb.tapa.lib.ee>), Tapa valla koduleht, Tapa valla ajaleht Sõnumed, ning Moe külaseltsi ja Tapa LRK Facebooki leht.

Tasuliste teenuste hinnakiri on raamatukogus. Uuendusi selles osas ei ole.

4.9 Bibliograafia- ja infoteenindus (Raamatukogude tegevuseks vajalike bibliograafia-, täistekst- ja muude andmebaaside loomine ja pidamine)

E-teenuste arendus ja tutvustus. Kas ja milliseid andmekogusid pakutakse lugejaile kodulehe vahendusel, et suurendada virtuaalkülastuste arvu? E-kataloog

Andmebaaside loomine

Uusi andmebaase pole loodud.

4.9.2 Infopäringud

Infopäringuid on eelmise aastaga võrreldes sama palju. Ka 2015. aastal oli kõige rohkem infopäringuid sotsiaal- ja olmevaldkonnast. Palju päringuid oli Tapa valla ankeetide jm küsitluste kohta valdas, vabadest töökohtadest jm.

Bibliograafilistest päringutest olid esikohal psühholoogia- ja sõltuvuskäitumisalased raamatud.

4.9.3 Trükised ja veebiväljaanded

5. 2016. aasta tegevused

2016. aastal on plaanis jätkata koostööd Imastu kool-koduga – raamatukogutunnid, kool-kodu elanike käsitöönäitus raamatukogus, koostada ülevaatlik näitus „Kunstnike töö meie argipäevas“, mis tutvustab erinevaid kunstierialasid, koguda edasi kohalikku kultuuripärandit ning laiendada koostööd Estonian Spirit OÜga.

Kuna 2016. aasta on merekultuuri aasta, siis Saksi raamatukogu lähtub peamiselt Meremuuseumi nn I lainest „Meri on meie pärand ja ajalugu“. Sellega seoses on kavas tutvustada eesti kirjanikke, kes merest kirjutanud – Aadu Hint, August Mälk, Herman Sergo, Juhan Smuul, Jüri ja Ülo Tuulik, Jaan Tätte, Albert ja Lembit Uustulnd.

Saksi raamatukogu raamatukoguhoidja
Sirje Võsa

22.01.2016